

Handläggare
Maria Andersson
Telefon: 08-50804611

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2026-04-23

Remiss Riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd

Kommunstyrelsens diarienummer KS 2026/264

Förvaltningens förslag till beslut

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har ombett Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd att yttra sig över förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd. Förslaget till de reviderade riktlinjerna är anpassade till ny lagstiftning, nationella styrdokument och en ny inriktning där riktlinjerna renodlas till att omfatta sådant som kräver beslut av Kommunfullmäktige.

Förvaltningen bedömer att den nya inriktningen för riktlinjernas utformning kan bidra till ett mer överskådligt styrdokument. Riktlinjerna innebär bland annat ökad strategisk styrning, minskad detaljreglering, ett tydligare fokus på självförsörjning och motivationsarbete samt ett förstärkt rättighetsperspektiv, inklusive barnrättsperspektiv och jämställdhetsperspektiv. Samtidigt konstateras att en fullständig bedömning av riktlinjernas påverkan på verksamheten försvåras av att tillhörande handläggarstöd ännu inte är färdigställt. För att säkerställa rättssäkerhet och likställighet krävs att riktlinjer och handläggarstöd bedöms som en helhet, då dokumenten kompletterar varandra.

Förvaltningen vill lyfta framförda synpunkter och beaktanden samt föreslår att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på Kommunstyrelsens remiss.

Bakgrund

Nuvarande riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd beslutades av Kommunfullmäktige år 2017. Sedan dess har förändringar skett i lagstiftning, rättspraxis och nationella styrdokument. Den nya socialtjänstlagen trädde i kraft i juli 2025 och Socialstyrelsen har uppdaterat sina allmänna råd och publicerat en reviderad handbok för ekonomiskt bistånd. Mot denna bakgrund har socialförvaltningen tagit fram ett förslag till nya riktlinjer.

Arbetet har skett i samverkan med stadsledningskontorets juridiska funktioner.

Parallellt har en ny inriktning beslutats för hur stadens riktlinjer inom socialtjänsten ska utformas. Inriktningen innebär att riktlinjer i huvudsak ska omfatta sådant som kräver beslut av Kommunfullmäktige, medan mer detaljerade anvisningar och vägledning i mer praktiskt förfarande ska hanteras i separata handläggarstöd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen individ och familj.

Ärendet

Riktlinjerna för handläggningen av ekonomiskt bistånd vänder sig till handläggare och chefer som arbetar med ekonomiskt bistånd. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i staden.

Skillnader mot nuvarande riktlinjer

De föreslagna riktlinjerna har omarbetats och komprimerats i syfte att bli mer övergripande och strategiska. Detta har åstadkommits dels genom hänvisningar till lagstiftning, allmänna råd och nationella handböcker och dels utifrån strukturen med ett kompletterande handläggarstöd för praktisk vägledning.

Huvudsakliga förändringar

I arbetet med att ta fram de nya riktlinjerna har en översyn genomförts för att identifiera vilka delar av de nuvarande riktlinjerna som redan regleras i lagstiftning eller nationella styr- och vägledningsdokument, och vilka delar som är specifika för Stockholms stad. De delar som återfinns i lagstiftning eller andra nationella dokument har därför utgått. De nya riktlinjerna hänvisar genomgående till Socialstyrelsens handbok *Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten*. Innehållet i riktlinjerna har därmed avgränsats till sådant som är specifikt för Stockholms stad, samt till de delar där nationell vägledning ännu inte har uppdaterats i enlighet med ny lagstiftning och aktuell rättspraxis.

De nya riktlinjerna innebär i huvudsak följande förändringar jämförelse med nuvarande riktlinjer:

- Anpassning till ny socialtjänstlag
- Ökad strategisk styrning och minskad detaljreglering
- Tydligare fokus på arbetslinje och motivationsarbete mot självförsörjning
- Tydligare rättighetsperspektiv, inklusive barnrättsperspektiv och jämställdhetsperspektiv, bemötande och att uppmärksamma annan social problematik så som personer som har erfarenhet av sex mot ersättning och våldsutsatthet

- Tydligare fokus på att uppmärksammandet av social problematik utgör en del av det förebyggande arbetet och syftar till att möjliggöra att socialsekreteraren vid behov ska kunna ge stöd och lotsa den enskilde vidare till rätt instans.
- Ökad användning av standardiserade bedömningsinstrument
- Större utrymme för professionella bedömningar

I avsnittet *Inkomster som inte reducerar biståndet* har två ytterligare inkomsttyper inkluderats som inte ska beaktas som inkomst vid beräkningen av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad, nämligen habiliteringsersättning och lärlingsersättning. Vidare har en skrivning tillkommit som möjliggör att även vissa andra inkomster i det enskilda fallet kan undantas från beräkningen, om det föreligger särskilda skäl. Med särskilda skäl avses situationer där den enskilde erhåller ersättning inom ramen för aktiviteter eller uppdrag med socialt stödjande och inkluderande syfte. Exempel på sådana inkomster kan vara ersättning vid tidningsförsäljning för personer i hemlöshet eller ersättning till personer som bidrar med sina erfarenheter inom ramen för brukarmedverkan. Det kan även avse liknande ersättningar som syftar till att motverka social utestängning och stärka den enskildes möjligheter att på sikt uppnå självförsörjning.

Kommande lagstiftning

Regeringen har i lagrådsremisser föreslagit förändringar som berör ekonomiskt bistånd, bland annat:

- Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd (planerat ikraftträdande 1 juli 2026)
- Reformerat försörjningsstöd med bidragstak och begränsningar

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att riktlinjerna har anpassats till ny lagstiftning samt renodlats till ett mer övergripande och strategiskt styrdokument för socialsekreterare och chefer. Detta bedöms kunna bidra till ökad tydlighet i vad som är beslutat av kommunfullmäktige och vad som utgör nationell reglering.

Samtidigt kan det konstateras att det i nuläget är svårt att göra en fullständig bedömning av riktlinjernas påverkan på verksamheten, då den praktiska vägledningen avses hanteras i ett separat handläggarstöd som ännu inte är färdigställt. Mot denna bakgrund kan det vidare konstateras att riktlinjerna är i behov av ett kompletterande stödmaterial i form av praktisk vägledning och stadsgemensamma rutiner. Det kommande handläggarstödet blir därmed en central del i att säkerställa en enhetlig och rättssäker tillämpning.

Den kommande så kallade *bidragsreformen* bedöms få en påverkan på arbetet inom ekonomiskt bistånd och riktlinjerna kommer antagligen därmed att revideras ånyo, exempelvis rörande

- ett aktivitetskrav som villkor för den enskildes rätt till försörjningsstöd samt en skyldighet för socialnämnden att tillhandahålla aktiviteter.
- att kostnader som omfattas av riksnormen inte får beräknas till ett högre belopp än riksnormen.

Förvaltningen vill lyfta framförda synpunkter och beaktanden samt föreslår att Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på Kommunstyrelsens remiss.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Pernilla Takacs
Avdelningschef
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Följebrev riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd
2. Tjänsteutlåtande – Riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd
3. Bilaga – Riktlinjer för handläggningen av ekonomiskt bistånd i Stockholm stad

Expediering

Kommunstyrelsen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2026-03-31
Pernilla Takacs, Avdelningschef	2026-03-31